

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.

Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetések a legmérsékeltőbb árszámítás mellett vétetnek fel.

Egyes szám 4 kr.

A képviselői állás.

Debreczen, junius 29.

(—) A képviselőház legutóbb két olyan indítványt tárgyalt, melyek nagyon közlelről érintik magát a képviselői állást, a legszorosabban vett erkölcsi nimbuszában. Hogy a házon kívüli pártok nagy érdeklődéssel kísérték ezen indítványokat, azt igen természetesnek lehet tartani, mert a képviselő és választók között olyan viszony áll fenn, mely a képviselő ténykedéseit mindenha kölcsönös visszahatásuakká teszi a választókra nézve is abban a tekintetben, hogy a mandátum egy olyan fehér lap a képviselő kezében, melyet a ciklus lefolyása alatt választói javára vagy kárára ír be cselekedeteiben.

A képviselőház e házi ügyeinek tárgyalásánál örömmel lehetett tapasztalni, hogy a ház többsége nem vitte a hazabeszélést olyan fokig, mely diszgresszálhatta volna a választókat.

A napidíjak lefoglalhatlansága és a képviselői átalány kérdéseivel nem jött előtérbe a képviselők egyéni önzése, mely ily nagy tekintélyű erkölcsi testületnél szokatlanul visszatetszhetett volna.

A képviselők, mint tudjuk, behatóan foglalkoznak az ország ügyeivel. A képviselők agyonzaklatott emberek, a man-

dátum birtoka — mindenki tudja — erőik tegetljesebb kimerítésére kényszeríti őket.

A képviselők ágya nincs rózsákra vetve s a korlátolt választói elme egyáltalán nem képes felfogni, választások idején mért török ugy magukat mandátum nyéréseért. De azt igenis értjük, hogy miután elfoglalták hálátlan hivatalukat, iparkodnak némelyek oly kényelmesen berendezkedni, a mint csak lehet.

A gondoskodás, melyet a honatyák a saját jólétükre fordítanak, hogy terhes hivatásuk által totaliter fel ne emésztesse, szülte Hortoványi és Madarász indítványát.

A képviselői napi díjak ne legyenek lefoglalhatók s ezenkívül átalányösszeg alakjában lényegesen emeltesenek.

A lefoglalhatlanság ötletét a ház egyszerűen elvetette. És joggal.

A képviselők anyagilag legyenek a lehető legfüggetlenebbek; a lefoglalt napidíjak pedig természetesen nem valami különös gyámolítói az anyagi függetlenségnek.

De van egy egyszerű eszköz a napidíjak lefoglalásának elkerülésére. Nem kell adósságot csinálni. Ez egyszerűbb és tisztességes módja az anyagi függetlenség megóvásának.

De semmi esetre sem járja, új privilégiumot, magánjogi mentelmet teremteni a képviselők számára. Az illetmények átalányban leendő megállapítását illetőleg könnyen helyezkedhetünk arra az álláspontra, melyet ez ügyben a miniszterelnök elfoglalt.

Az országnak mindegy, valjon napi díj és lakáspénz, vagy egységes átalány alakjában szolgáltatják-e ki az illetményeket.

Fő az, hogy emelés ne legyen.

A parlamenti tagságnak tulajdonkép nobile officiumnak kellene lenni, mint Angliában, Németországban, vagy nálunk a főrendiházban.

A képviselőség nem hivatal, a mely viselőjét ellátja, hanem méltóság.

És maradjon a jövőre is méltóságnak...

Külföld.

A román király Angliában. A román király és az edinburghi herceg hétfőn este 7 órakor Calaisból a charing cross-i pályaudvarra érkeztek. A pályaudvaron összegyűlt több száz főnyi sokaság lelkesülten üdvözölte a királyt, kit a perronon a walesi herceg, Ferdinánd román trónörökös és számos előke ösög fogadott. A király és a walesi herceg a legszívvelyesebben üdvözölték egymást, a király többször megcsókolta a walesi herceget, kívül a Buc-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Czigányok.

Te elrejtőzött sarokasztal,
Homályos koresma szűk zugán;
Tudom, téged dal nem magasztal,
A fényt hajhássza mind csupán.
Kicsiny fészket könnyen felejtí
A madár is, ha szárnyra kelt.
Melyik bogon volt, alig sejtí,
Hol először sirt, énekeit.

Tagadhatatlan, itt körötte
Székeitek a borzos fiúk,
Vérszövéstéget itt kötöttek,
M t röpke szellő szerte fűtt.
Ó mennyi ábránd, mennyi eszmény,
Mennyi émelegős szódagály.
A tévetege szem ezélt keresgél
S a láb a levegőbe jár.

Ez vázol itt putók madonnát;
Az elveszett rimet kutat;
Egy kenyérbéltől Vénust formált;
A színész vág torz arcokat;
Ki a világ sorsát intezi;
Ki nagyképin böleselkodik;
Szóval ez a jövő, in thési.
Megannyi lángész mindegyik.

A vérmes, ifju képzeletnek
Aranyfűstje mindent belep.
A „gyerekek“ szívő nevetnek
S sziporkáznak az ötletek.
Jó publikum, kit a szó sebzett,
Talál az éle, brávót kiált.
Egy pontra nézve megegyeznek,
Szídják az akadémiát.

Szó ami szó, itt nincs „t kintély“
S a „nagyság“ csiklandós dolog.
A „forradalom“ magvát hintvén,
Magam is szinte lángolok,
Megittasított félig értett
Jelszók bődítő tűzbora.
Kész volna mind meghalni érted
„Világszabadság“ mámore.

S azóta jöttek, mentek évek,
Forró tavaszra hűvös ősz:
Elhallgatott sok szilaj ének,
Szolid polgárrá lett a bösz.
Igyekszik kiki jóvá tenni.
Amit ifjonta vétkezett:
Nem lelkesít már senki, semmi,
Kétség zsibbaszt szívet, kezét.

Során szabályos életünknek.
— Kényelmes, ah de mily sivár! —
Lelkem örül, ha menekülhet,
Almodva, hogy megint cigány.

Bár mindörökre lehanyatlott
Ifju rajongás, hév napod
S virágos réted hervadt, tarlott,
Emléked egy sugárt adott.

Lipsey Ádám.

Debreczen multjából.

Korrajz írta: Gyulafi.

A rég mult időkben, melyekre az utókor néha öröm, olykor pedig fájdalmas érzettel tekint vissza, ezelőtt igen sok évvel, több századokkal, amikor még Debreczen város egyik szomszédságában az erdélyi fejedelem a török szultánnal, a másikban pedig a német császár mint magyar király tartotta kezében a hatalmat, Debreczenben e többszörös ellenség által zaklatott városban az igazságszolgáltatás, továbbá a városi és állami közigazgatás özsves teendőit ugy szólva egy ember a város közönsége által választott főbíró végezte el.

E zür-zavaros korban történt aztán az, hogy ma a kurucz, holnap meg a laboncz azt megelőzőleg, s azokkal egyidejűleg pedig török tatár seregek barangolták be az országot, meg megsarcoltak, sőt olykor-olykor nagy kegyetlenségek között teljesen kiraboltak egy védetlen falut vagy várost.

Az ilyen s ehhez hasonló kirablásoktól azonban Debreczen város lakosságát az illető

kingham palotába hajtatót. A román király e látogatása alkalmából, a „Standard“ rokonszenves hangon tartott cikkekben a következőket írja: Károly király már tekintettel a román trónörökösnek az angol királyné unokájával történt eljegyzésére is, rokonszenves és tiszteletteljes fogadásra számíthat. Minden arra mutat, hogy e frigy áldásos lesz. Románia földrajzi fekvése — ugymond a lap — politikája részére biztosítja az összes európai államok kiváló érdeklődését, melyet még fokozott a legújabb kor története. A cikk végül megemlékezik a megbeesülhetetlen szolgálatokról, melyeket Románia az Orosz birodalomnak tett és a hálátlanságról, melyekkel azokat viszonzták és azt mondja, hogy botország volna Oroszország részéről ha megtámadná Románit és Bulgáriát, minthogy az esetben valószínűleg több nagyhatalom közbevetné magát.

Bismarck herceg tegnapelőtt délután fogadta a Münchener Allgemeine Zeitung egy tudósítóját és hosszasan beszélgetett vele bécsi útjáról. Sajnálta a herceg, hogy bécsi tartózkodása alkalmával a zavargások alatt többen károkat szenvedtek. Azt csak nem hiheti senki, hogy annak örül, ha az osztrák rendőrséggel szembe szállnak. Bécs lakossága körében két áramlatot tapasztalt. Egyik azok részéről nyílvánult, kik nagy jóakarattal vannak irányában a másikat, főleg az állami tisztviselők tanúsították és ez ráparancsolt tartózkodáshoz hasonlított. Ő negyven évig érintkezett Bécs udvari köreiből! hiszen 1852-ben követ volt. Ausztria és ő jó és balsorsban sokat éltek át együtt, de mindig jóakaratu volt érintkezésük. Ha udvariattannak nem akar látszani, kihallgatást kellett kérnie Ferencz József császár- és királytól, és ezt már Friedrichsruf héből tette hivatalos uton a német követség közvetítésével. Eleinte kedvező volt a hangulat e kérelmével szemben, de aztán megváltozott, bizonyára nem minden tekintet nélkül Berlinre. Csak szóbeli válaszbán tudatták vele hogy a kihallgatás, melyet, mint az uralkodó tisztelője és mint katona kért, nem volt engedélyezhető.

Az új szerb régens. A szerb politikai körök sehogy sem akarnak belenyugodni abba, hogy a harmadik régens csak novemberben válaszzák meg. A radikálisok egy része és a saját határozottan követeli a kormánytól, hogy Protics utódját mielőbb meg kell választani és e végből még e hónapban hívja össze a skupstinát. A régens jelöltek száma napról-napra növekedik, s minden áron radikális embert óhajtanak. Milán exkirály, lemondásakor, határozot-

tan kijelentette Riszticsnek, hogy az esetben, ha a régensék valamelyike elhalna, az új régens személyére nézve beleszólási joga legyen. Milán semmi esetre sem akarja, hogy fia oldalán egy, a forradalmi radikális pártból választott régens üljön, mert ismeri a radikálisoknak azt a gyűlöletét, melylyel az Obrenovics-dinasztia irányában viseltetnek. Risztics és Milán között, a leendő régens személyére nézve, már napok óta élénk jegyzékváltás folyik. Risztics jelöltje Gruics Száva tábornok, mostani konstantinápolyi szerb követ, a ki Pasicus elölje volt a miniszterelnökségben. Gruics a radikális párt-hoz tartozik ugyan, csak hogy a legmérsékeltbek egyike. A radikálisokhoz tulajdonképpen dacból szegődött, mert évekkézel az akkori pártvezérrel egyizben összeszólalkozva, hagyta oda a liberális pártot. — Azóta változtak a viszonyok és Risztics kész Gruicsot maga mellé harmadik régensül fogadni. Milán király Gruics jelöltséghez szintén hozzájárul. Mihály metropolita szintén korteskedik egy radikális ember, Dokics államtanácsi tag érdekében, s Risztics régensnél is járt, sőt Perzsiáni orosz követ közbejárását is igénybe vette az oroszparti Dokics érdekében.

Történeti hangverseny Debreczenben.

Káldy Gyula a budapesti magyar zeneiskola igazgató tanára, nálunk is meg fogja tartani immár országos nevezetességű történeti hangversenyét. A hangversenyt, mikor először megtartotta a fővárosban, valóságos lázba hozta a zenebírálókat, a sok szebbnél-szebb régi magyar dal hallása — és azóta diadalmas körutal járja be Káldy az ország nagyobb városait.

Itt nálunk jövő hó 3-án vagy 4-én fogja megtartani a hangversenyt — holnap érkezik ide egy megbízottja, aki majd megállapítja az előadás helyét, a helyarákat, szóval a hangverseny részletét.

Ezuttal tájékozásul annak illusztrálására, hogy milyen gazdag zenei élvezetre van kilátása közönségünknek, itt közöljük az egész hatalmas műsort, melynek 6 első száma Thököly idejéből való énekeket; 7-ik számból 19-ig bezárólag Rákóczy Ferencz korából való nótákat, indulókat s imádságokat tartalmaz. Az ez utáni számok pedig vegyes XVII. XVIII. századbeli dalokat, gunyverseket tartalmaznak.

Csak még azt jegyezzük meg, hogy a hangversenyben következők vesznek részt: Kulif

fa y Izabella a magyar zeneiskola tanára, Csizsér Irén, Platz Mariska, Kološváry Etel énekesnők, Veres Sándor operaházi tag és Mayer Adolf opera zenekari tag.

A műsor a következő: **1. Tábori dal.** (1672) Ének, zongorakísérettel. Előadja: Veres Sándor. (E dal a legrégebb magyar népdalok közül való: dallama Bethlen Gábor idejében keletkezett.) **2 Magyar gályarabok éneke** (XVII. száza.) Énekre, zongorakísérettel. Előadja: Csizsér Irén k. a. (A 2-ik számú dal 1674-ben keletkezhetett, a mikor a pozsonyi vértörvényszék Mazári Dániel és Korodi János ágostai hitvallásu evangélikus lelkészeket több társaikkal együtt gályarabságra küldte.) **3. a)** A fentebbi énekből keletkezett régebbi népdal. Zongorán előadja Káldy Gyula. **b)** A fentebbi énekből keletkezett újabb népdal. Ének és zongora. Előadja: Csizsér Irén k. a. **4. Bujdosó éneke.** (1695) **5. Bujdosó éneke.** **6. Bujdosó legény dala.** Énekre, zongorára. Előadja: Veres Sándor. (Mind a három dal melódiaja Erdélyből származik s mint a székely népdalok ősi prototypja tekinthető).

7. Kurucz-dal. (1705) Énekre, zongorára. Előadja: Veres S. (Töröl metszett szilaj kurucz nótá.) **8. Erdélyi hajdu-táncz.** (1705) Énekre, női karra. zongorára. Előadja: Veres Sándor. (Székely eredetű dallama, kissé oláhos, dudával kísérték, mint verse mondja.) **9. Kurucz tanya.** (1706) Énekre, zongorára, Előadja: Csizsér Irén, Platz Mariska, Kološváry Etel. **10. Rákóczy Ferencz dala.** (1708) (1-ső verziója.) Énekre, zongorára. Előadják: Csizsér Irén k. a. és Veres Sándor (A kuruczvilág e legmeghatóbb s legszebb zenei terméke azért is különösen kiváló, mert dallama 16 sorból álló strófára van végig komponálva. A népdalok közt unikum.) **11. Rákóczy Ferencz dala,** (2-ik verziója.) Veres S. **12. a) Rákóczi-nóta,** tárogatóra, zongorakísérettel. Előadja Mayer Adolf, a m. kir. opera zenekarának tagja. (E nótából készült e század elején a világhírű „Rákóczi-induló.“) **b) Rákóczi-induló.** Zongorán előadja Kuliffay Izabella. **13. Rákóczi-nóta.** Zongorán előadja Káldy Gyula. (Dallama kissé oláhos, de bevezető tilinkosze ü cziáfázata egészen magyar. E század elején Erdélyben még játszták.) **14. Bercsényi-nóta** (mint még a mult század végén Bihari János játszta.) Zongorára, négykézre előadják Kuliffay Izabella és Káldy Gyula. (A régi dallam az 1-ső és 2-ik részben van meg, a „figurát“ és az „Ugrós nótá“-t Bihari írta.) **15. Rákóczi-kesergője.** (XVIII. század.) Énekre, tárogatóra s zongorakísérettel előadják Csizsér Irén és Mayer Adolf. **16. Balogh Ádám nótája.** (1709.) Énekre, zongorára. Előadja Veres Sándor. (Dallama mai

főbíró erélyes magatartása — bár néha élete feláldozásával is — de sok esetben megmentette; bizony pedig mint azt a népajkán előhagyományok beszélik, a város alatt gyakorta megjelent egy-egy törökbasa, oly óriási követelésekkel lépett fel részint készpénz, részint természetben kiszolgáltatandó tárgyakban, a maga elébe kirendelt főbíró előtt, hogy azokat a kitűzött 24 órai rövid határ idő alatt, csak a legnagyobb erőfeszítéssel, vagy éppen nem tudta teljesíteni, már pedig a zsaroló basá ö kegyelmességének szigorú parancsa ellen nem lehetett egy szót se szólani, mert a város alatt tekintélyes hadserege táborozott, s jaj volt annak ki ellent mondani vagy csak pisszenni is mérskedett.

A város alatt egy ily táborozás alkalmával történt aztán a többek között azon szomorú eset, hogy a kegyetlenségéről ösmert Szejdi Achmed budai basa, az akkori városi főbíró Vigkedvü Mihály uramat — a mai napig fent lévő hagyományok szerint, a miért a maga és hadserege számára követelésbe tett nagy összegű készpénzt és természetben elősorolt tárgyakat 24 óra alatt ki nem szolgáltatatta, a gyászosa emléké s a város alatt mai napig is meglévő basá halmánál karóba huzatta.

Egyébiránt az e fajta kegyetlenkedések azon időkben gyakoriak voltak, úgy hogy az e korban élt városi főbírók, kisebb-nagyobb mérvben ki voltak téve annak, hogy vagy a

kurucz, vagy a labonc generális akasztatta fel, vagy pedig a mi leginkább és hamarabb megtörtént, a török basá huzatta karóba vagy vitette azon bizonyos szomorú nevezetességű hét tornyu várba — örökös rabságba.

Egy más alkalommal azonban egy furfangos városi főbíró, egészen másképen járt el a város alatt megjelent basával, ugyanis: a reá ordító, készpénzt és egyéb élelmiszereket követelő basának a legnagyobb alázattal megígérte, hogy kívánsága a megparancsolt időre pontosan teljesítve lesz, azonban a város a legjobb akarat-al sem bírta teljesíteni a telhetetlen basá követeléseit, minek folytán kénytelen volt — a különben is csekély jelentőségű, s kevés katonával megjelent basával szemben — cselhez ravaszághoz folyamodni; ennek folytán az illető főbíró a városban lézengő, vagy a közeli fa vakról a városba jött, erkölcsi tekintetekben kifogás alatt álló fiatal nőcselédet, vagy tizenketőt — hogy így a várost az ilyen féle individuumoktól megtisztítsa, — összeverbuválván azokat művészileg kiprositva, cziczumázva, szép aranyss ruhába felöltöztetve, török szokás szerént lefátyolozva, nagy kíséret és pompa mellett, a város alatt táborozó basá elébe kivitette, s ottan a legszebb ékes szóllás mellett előadta, hogy a város eme 12 virág szálát, a paradicsom ezen 12 angyalát, kiket a napokban itt járt budai basá ö kegyelmességének megbízottja Feriz bég válogatott össze, de kiket a

város alatt portyázó német katonaság miatt azon időben elszállítani nem tudott, mennyiben azokat ő mindezideig hiven megőrizett — ime most által szolgáltatja, tisztelettel kérvén ő basaságát, hogy ezen 12 rózsaszálát, a budai basá ö kegyelmessége részére, annak legkegyelmesebb parancsára melyet az éleseszü bíró még pecsétes levéllel is tudott igazolni, mielőbb Budára szállítani kegyeskednék, hol valószínű, miszerint e tettéért kitüntetésben és jutalomban is fog részesülni, egyszersmind biztosítván a basá ö kegyelmességét, hogy a legközelebbi ide jövetele alkalmával, kívánságát kamatostól együtt teljesíteni fogja.

A körülmények által szorongatott bíró pedig még bent a városban kitanította a 12 leányt, hogy a magok jobb voltáért, még mielőtt Budára érnének szökjenek meg a török táborból, mely esetben ama biztos reménye van, hogy a basá szégyenletében sem Budára menni, sem pedig a városba visszatérni nem fog, és pedig azon oknál fogva, mert a 12 leány átadásáról — kiknek az irás szavai szerint mindegyike szebb volt a tubafaárnyékában igaz szerelmmel ülő Hurik és háremekben tánczó ö bayadéroknál — rendszeres átvételi elősmervényt vett.

Bíró uram terve szépen sikerült, a menyiben a kalandozó basától örökre megszabadult, csupán csak az lett a baj, hogy egy néhány leánynyal — mert a többi szerencsésen megsza-

napig is fennmaradt.) 17. **Bujdosók éneke** (1710) Magánénekre, tárogatóra négykező zongorakísérettel. A magánrészeket éneklik: Csizsér Irén, Platz Mariska, Kolosváry Etel, Veres Sándor és Mayer Adolf. (Fentebbi énekét a „Darvak nótája”-nak is nevezték.) 18. **Rákóczy Ferencz** imádsága (1-ső verziója) énekre, zongorára. Előadja Kolosváry Etel k. a. 19. **Rákóczy Ferencz** imádsága (2-ik verziója), énekre, zongorakísérettel. Előadja Kolosváry Etel k. a. 20. **Magyar nóta** Czinka Pannától. Zongorára, négykézre, előadják Kuliffay Izabella és Káldy Gyula. (A legremekesebb „hallgató magyar” valóságos gyöngy zenéi tekintetben és minden később szerzett e fajta zeneművek mintája.) 21. **Guny dal** a német tánczra, 22. **Tréfás dal** a német táncza XVIII. század 3-ik negyedéből, énekre, zongorára előadja Csizsér Irén. 23. **Guny dal az uralkodó német divatra.** (XVIII. század végéről.) Énekre zongorára. Éneklik: Platz Mariska és Csizsér Irén. (Dallama igen régi, alkalmásint a XVII. század elejéről származik.) 24. **A híres Clópitzy-nóta.** Zongorára négykézre előadják: Kuliffay Izabella és Káldy Gyula.

A kiváló érdekű hangversenyt előzetesen is Debreczen zenepártoló közönség figyelmébe ajánljuk,

A drága kalap.

— Egy férj panasza. —

Békés polgárember vagyok, tisztességesen jövedelmező üzletnek ura és három neveletlen gyermeknek gondos és szerető atyja. *Kifogástalanul szelíd vagyok, amit azzal is igazolok, hogy a most panaszként előadandó esetemig három izben voltam kávéházban. Első izben szalma-özevegységem vitt oda, másodsor a látogatásunkra jött adósom kedvéért tévedtem be, harmadszor pedig egy külföldről haza vetődött barátom csalt el. Ez az utolsó látogatás nagyon szerencsétlenül ütött ki rám nézve. Féltem örözt, drága pénzem, 7 firtért vett vadonatúj Habig kalapomat valamelyik gézengúz tévedésből elvitte, helyette egy ócska zsbivásáron szerzett. S monogrammal ellátott kalap maradt rám. Igaz, hogy dühömben oly lármát csaptam a kávéházban, mint egy törzsvendég, hanem a kalapnak nem tudunk nyomára jönni, sőt a nagy keresgélésben egyik pinczér is constatált az ő kalapjának eltűnését.

Egy csatavesztett hadvezér keserűségével bandukoltam haza, s a lehangoltság lassankint mela choliává növekedett, mire lakásomra értem. Mit fog szólni a feleségem? Csak legalább ez is fekete volna. ez a csempészett jószág, hogy

ne tűnék fel az én figyelmes öregem vizsga szeméinek. Vajjon fog-e rám haragudni? Bizonyosan, mert úgy sem szívesen eresztett a kávéházba, most meg éppen neki lesz igazsága. Hányszor fogom hallani ezt a szemrehányást „ugy-e megmondtam.” Isten a megmondhatója.

Az első attackon szerencsésen tuestem, elég zajos volt úgyan, de egyéb komolyabb következménye nem lett, mint hogy kimondotta az ígét: „gyáva, mamlasz maradsz mindaddig, míg azt a drága kalapot vissza nem szerzed.” Szegény feleségem, ha tudta volna, hogy ezen az önérzetemen ejtett sebbel, milyen bonyodalmaiba taszít bele, bizonyosan és nyomban visszavonta volna.

Másnapról kezdve mindennapos vendége lettem annak a végzetes jelentőségű kávéháznak; finoman kieszeilt tervvel akartam a kópét kezeim közé keríteni. Rendeltem egy pikolót, markomba szoritottam az M. S-es kalapot s végig szimatoltam minden fogást, minden kalapot és minden gyanus arcot szemügyre vettem. A gyanusálak már kezeim közt is voltak, egy impertinens arcu ember zavart hirtelenséggel csapta fejébe a kalapot, midőn kimenet megakartam a bélést tekinteni. Ez lesz bizonyosan — gondolám s azóta hűségesen leskelődöm megjelenésére.

Közbe, miután a hosszas várakozás végzetlenül unalmasnak tetszett, egyik barátom szívesége folytán megtanultam billiárdozni, aztán dominózni, később már makaózni is tudtam kissé, de csak kibiczkedtem.

Nem mondom, hogy kellemetlenül töltök el az esték, de hát voltak a dolognak aggasztó tünetei is. Az asszony most már kezdett becsületbe vágó titulusokkal illetni, mint „betyár”, „lump” stb. s amellett kénytelen voltam vele együtt constatalni, hogy az én Habig kalapom nem akar megkerülni. Magános órámban, mint rendszerető ember, szorgalmasan jegyezgettem a kávéházi kiadásokat is. Két hónap óta hajbáson a kalapot s már 27 firt 80 krt költöttem el érdekében. Hm, ezért a pénzért tán vehettem volna néhány új kalapot is. Tán mégis igazsága lesz az asszonynak némileg, hogy ez könnyelműség. De hát hol maradt a megséjtett becsület? Nem, azért sem hagyom magam, még ha az egész vagyonomat ráköltöm is. Meg kell kerülnie a gyávanak, aki ilyen aljas módon jutott jó kalaphoz.

Egy napi tépelődés után folytattam a hadjáratot és végre-valahára — a harmadik hónap közepe felé — megcsiphettem azt a különös urat, aki a multkor ideges vise etével felköltötte a gyanumat. Epen csájzött, a mikor egy elszánt ember bátorságával hozzá léptem s orra alá tartva az M. S-es kalapot, erélyes hangon kérdeztem tőle: „Ismeri az ur ezt a kalapot?”

badult — a városban kevesebb lett, mert a többi visszamaradt hölgy még most is a basa ő kegyelmességének piros arczán legyezgeti a paradicsom valamelyik szegletében.

Idők multával pedig egy a városra reá törni akaró török basával az illető főbíró egészen másképpen járt el, ugyanis mihielyt neszét, vette a város fele közeledő basának, össze szedve a város mindkét nemü gyermekeit és vénjeit minden hívás nélkül, a legnagyobb jajgatások, sírások között elébe ment a basának, a hol is magasztalva a törökök dicsőségben uralkodó szultánját, a basa ő kegyelmességének messzerjedő rendithetetlen vitézségét arra kérte, hogy a város lakosságát, a falai között vérengző német generálistól — kijelenleg a város piaczán százával öleti az eddig elfogott ártatlan lakosokat, a további mézslársáloktól mentené meg, mely nemestettéért öszves ingó vagyonukat, hálásszivvel lábaihoz fogják lerakni s midőn aztán a ravasz bíró még ezeken felül, nagy félelem és ijede'mek között azt is elrebegette, hogy a német generális 12,000 emberrel ütött táborna a városban és annak közeli erdőségében honnét a fegyverek csillogását bíró uram még meg is mutatta úgy meg ijedt a törökbasa miszerint nem csak hogy azonnal eltakarodott a város közeléből a maga 4—5 ezer katonájával, de sőt a közeli falvakban elrablott lábasszóságokat melyek a gyorselvonulásban gátolták egytől egyig a városnak ajándékozta, a város

pedig főbírója indítványára, az illető falu lakosainak, mind vissza juttatta.

A fentirtokhoz, még csak azt ohajtom fel-emliteni miszerint daczára annak, hogy Debreczen városa természeti fekvésénél fogva századokon keresztül folytonosan két, sőt néha három ellenséges hadsereg között volt ékelve, s azok által zaklatva, s hogy e város volt találkozója a minden féle ellenséges hadseregeknek s úgy szólva ez volt közös prédája, törököknek, németnek, kurucz és labonzoknak, és hogy sok esetben óriási hadiadókat fizetett a véle legtöbbnyire egy politikai hitvalláson lévő erdelyi fejedelmeknek, azon kívül a sok izben reája tört labonz és török, seregeknek, még is minden nagytás nélkül ellehet mondani, hogy Debreczen s mindenkinek utjában állott semmiféle vár erőd kökerítés által nem védelmezett, egyedül a jó Isten óltalma és lakosságának hazaszeretete által védett város az, mely a hazai városok között majd nem a legjobb anyagi viszonyok között van, s ennek oka a magistrátus nemes önzetlen, hazáját és városát lángolóan szerető, bölcs, okos előre látásában, a városi lakosság értelmes példás egyetértő maga viseletében keresendő.

Ezen fényes tulajdonságokhoz járult még a vallási érzület a hitben vetett rendithetetlen bizalmuk, mely megtartotta, megőrizte a századok folyamán teje felett elzúgott viharok megsemmisülésétől.

Szemtelen vigyorgással kapott utána s még neki állt feljebb, még ő kezdett valami szemrehányás félébe, hogy hát hogy és miként jutottam én az ő kalapjához.

Nem oda Buda, jó uracsám, mutassa csak micsoda kalapot hord maga?

Megmutatta de az nem volt az enyém. Képzeltető, felindulásomban olyan lármát csaptam, hogy az egész személyzet összeszaladt. És uram bocsá, az előmutatott kalapban az a bizonyos pinczér felismerte a magáét.

De hát akkor mi lesz én velem? hát most már nekem semmité kalapom se lesz? Hát látott már valaki ilyen bolond esetet?

Kérdeztem még sok ilyen érthetetlen dolgot a felháborodás legmagasabb hangján, de feleletet nem kaptam, ahelyett láttam gunyos mosolyokat, amelyek gyilkossá tudtak volna tenni.

És itt állok gondolat tanács és kalap nélkül. 33 firt 75 kr. kávéházi költség, 7 firt egy új kalapra, összesen 40 firt 75 kr és — az asszony haragja. Kölcsönkért kalapban botorkáltam haza, szerencse, hogy a Tisza nem folyik közel Debreczenhez, különben valószínűleg öngyilkosságot követtem volna el rémitő elkésredésben.

Azóta begyógyult a seb; az asszony is csak néha emlegeti az esetet, csak az én lelkemben képződött egy eddig felelethez nem jutott kérdő jel:

„Milyen ürügygel tudnék megint kávéházba járni?”

Erre szeretnék én jó tanácsot kapni.

Bolygó.

Irodalom—művészet.

Egy kitűnő új vállalatnak, a „Kis Könyvtár”-nak első négy kötete fekk zik előttünk. A legkedvesebb olvasóközönségnek, a 7—14 éves gyermekeknek vannak ezek a csinosan kiállított képekkel díszített és bámulatosan olcsó könyvek szánva. Az első könyv „A Cseregyermek”, koszorús írónk Jókai Mór remek tollát dicséri. Az ifjusági irodalom egyik legelső jelese, Benedek Elek mesél a második könyvben („Mesék és Történetek”) csoda szép dolgokat a kicsikéknek. „Egy plajbász története” a címe a harmadik könyvnek, melylyel Gaál Mózes tett ki magáért. A negyedik könyvben „A szabad ég alatt.” Benedek. Bárony István Abonyi Arpad jeleskednek. Általában az előttünk fekvő négy könyv után itélve, a „Kis Könyvtár” rövid idő mulva kedvelt és nélkülözhetetlen o vasmánya lesz a magyar gyermek-

E kitűnő tulajdonságok szülték azt, hogy e városnak a multakból kifolyólag 17 mértföldre terjedő nagy határa, virágzó mezőgazdasága, s a mi még ezeknél is nagyobbserü, századok óta fennálló, jól berendezett, országos hírű főskolája, hatalmas kereskedése van, melyeknek segítségével a mai előljároság, annak lelkes főbírája, most már polgármestere az ösöktől öröklött kitartással és buzgalommal igyekszik a létező vagyont megtartásával a tudományosságot és műveltséget fejleszteni, jól tudván, hogy csak is e szellemi kincsek bíráásával, annak megszerzésével lehet egy város nagyságát, boldogulását előmozdítani.

Az igazi intelligencia tehát ott található fel, hol nemcsak a vagyon de a mellett a szellemi töke is növekedik, s napról-napra áldást-hozólag terjeszti nemcsak a műveltséget és tudományosságot, de ezeken felül a vallási és igazi hazaszeretetet is melyre pedig a jelenlegi viszonyok között nemcsak e városnak, de az egész országnak igen-igen nagyszüksége van, mert hiszen csak is a fent irt tényezők mellett lehet e hazát az Árpádok örökét megtartani, csak is a valódi hazaszeretettel, a tudományosság és műveltséggel lehet, minden féle bel és külelenséget megsemmisíteni azzal, azoknak melegségével lehet a hazát, minden tekintetben sikeresen védeni és oltalmazni.

világnak. A kiadó jó szolgálatot tesz az ifjúsági irodalomnak, midőn a legjelesebb magyar ifjúsági írók műveit, valóban olesó áron adja az ifjúság kezébe. A gyermekekkel megáldott szülők jól teszik, ha ezt a vállalatot pártolják és gyermekeiknek csekély pénzért élvezetes, magyaros olvasmányokat szereznek — A „Kis könyvtár”, — melynek szerkesztője Benedek Elek — Máramaros-Szigeten jelen meg Berger Miksa kiadásában, és minden hazai könyvkereskedésében kapható. Egy-egy kötet ára füzve 12 kr., kötve 20 kr. 10 füzet előfizetési ára 1 frt. 10 kötött példányé 1 frt. 20 kr.

Uj zeneművek. Rózsavölgyi és Tsa. cs. és kir. udv. zeneműkereskedésében újabb ismét három kitűnő zenemű jelent meg, s mindháromat nyereségnek nevezték, a magyar zeneirodalomra. Az első **Lányi Ernő** híres dalainak 2 füzet. Lányi dalait az egész országban sőt külföldön is nagy tetszés között énekelik bővebben ajánlani fölösleges is. A füzet ára 1 frt. **Kuliffay Izabella** k. a. Kiss József: „Egy sir” gyönyörű költeményét zenésítette meg izléssel s érzésteljesen s művét fenséges tanítványának **Mária Dorottya** főhercegnőnek ajánlotta. A dal ára — 60 kr. A harmadik kiadvány **Kun László** fiatal zeneszerző zamatatos magyaros két dala melyek rövid idő alatt nagyon népszerűek lesznek. A füzet ára 80 kr. Ajánljuk e pompás kiállítású műveket a zenekedvelő közönség figyelmébe.

A „Képes Családi Lapok” az udvarnál. Abból az alkalomból, hogy a „Képes Családi Lapok” koronázási díszszámában **Mária Valéria** főhercegnőnek két bájos kis költeménye jelent meg sikerült magyar fordításban; a szerkesztőség az említett számot pompás díszkötésben a magas szerzőnőnek is megküldötte. **Mária Valéria** főhercegnő ama gyöngéd érdeklődését, melyet az irodalom iránt mint annak egyik széptehetségű művelője, minden alkalommal tanúsítani szokott — ez alkalommal is kitüntette azzal, hogy az említett lap szerkesztőjéhez **Báró Vecsey Paulina** udvarhölgy által meleg hangú köszönő levelet intéztetett.

Miként óvjuk gyermekeink életét s egészségét czímmel a Légrády testvérek kiadóhivatala kiadta dr. **Brücke Ernő** nek a bécsi egyetem híres volt élettantanárának művét dr. **Faragó Gyula** fordításában. A minden szülőre majdnem nélkülözhetetlen s máskülönbösen is érdekes és értékes munkát ajánljuk a közönség figyelmébe. A mű ára 2 frt 40 kr. Megrendelhető a kiadó czégnél: Budapest V. Nádor utca 7 szám.

Álló írású abécéskönyvek. Az írva olvasás-tanítás legújabb jejszava: az álló írás ritkán tapasztalt gyorsasággal hódít a tanügyi körökben. Tanügyünk vezetői, az iskolaegészségügy tényezői és a gyakorlatilag működő tanfériak egyértelműen nyilatkoznak behozatala mellett, s legújabbban a miniszter a közoktatási tanács véleménye alapján ez írásmód próbaképpen alkalmazását engedélyezte, minek folytán a főváros máris tervbe vette annak alkalmazását párhuzamos osztályaiban. — Ez úgy szolgálta áll Szirmai Józsefnek a Franklin-Társulatnál épp most megjelent három álló írású abécéskönyve, melyek egyike magyar (20 kr.), másika német betűs (25 kr.) harmadika latin betűs német (25 kr. kiadás.) Ajánljuk azokat az álló írás híveinek figyelmébe.

A rágalom áldozata.

(A nagy-váradai esethez.)

Sziven lőtte magát egy szép fiatal leány. A gyilkos golyó könyörtelenül összezúzta fiatal szívét.

Egy fiatal, szép leány öngyilkos! gondoltnak is iszonyu s a gondolkodó elme elborong a szomorú valóság felett. — Vajjon mi vihette rá e lépésre a szerencsétlent; mily ret-

tenetes lelki küzdelmeken kellett keresztül esnie, míg e szörnyű tette elhatározta magát.

Mi vihette rá?! . . .

A becsület.

Igen az, mert nem tudta elviselni, hogy olyant beszéljenek róla, ami azzal ellenkezik.

A hófehér virágra ronda féreg szállt, hogy bemocskolja azt. És a szegény virág hervadt, hervadt, míg végre letörött; s ugyanez a féreg hány virágra szállt már s hány vigságra száll még?

Mert ez az undok féreg: a rágalom féreg ott leskelődik mindenütt, ahol a tisztesség, ártatlanság, becsület virágai nyílnak.

Áldozatul esett ez a szegény ártatlan gyermek is.

Lám milyen bolondul tragikus novellákat csinál az élet! S milyen igazságtalanul buktatja el a jót, a nemest.

Ha mi írók csinálnók, rögtön számon kérnek, hogy hol a kettős igazságszolgáltatás.

A szerencsétlen leány hátrahagyott leveléből melyet a sir szélén irt, gyöngéd, vallásos lélek, nyilatkozik:

„Kedves jó szüleim! bocsássanak meg, de tovább nem tudok élni, a mit az az ember beszél, egy szó sem igaz, mind hazugság. De nem átkozom érte, csak azzal az étellel, amit Isten nekem adott, azzal ő számoljon be a jó Isten előtt, mert az ő hazugságai kergetnek a halálba. Mert, hogy nekem nem volt vele viszonyom, arra arra esküszöm az élő Istenre.”

És a halálra való végszava szent; halálával mindenki megpecsételi utolsó áldását, nagy átkát. A halál mindig igazat mondott.

De a boldogtalan leány fél, hogy még vérevel sem mossa le azt a szennyet, a mit nyomorult hazugsággal ejtett rajta egy ember; fél és így folytatja levelét a kétségbeesés hangján: „És aki elhiszi, még azt is verje meg az Isten.”

Azután megint gyöngéd és szelid lesz:

„A miért pedig felneveltek, áldja meg a jó Isten minden jóval Mamáékat és a mi rosszat életemben tettem, bocsássanak — meg — érte. Mindenki — a kit — valaha — megbántottam — bocsásson meg. Karolin.”

A végsoroknál szinte látjuk és halljuk zokogását, vergődését, omló könnyeit, melyekbe elfúl, majd görcsösen összeszorított kezében a gyilkos fegyvert, melynek sötét csövéből ásit a halál . . . még egy kétségbeesett mozdulat, egy dördülés, és a fiatal élet ki van oltva! . . .

*

És a féreg tovább él, tovább pusztít, méltelyez és öl s nincs mód kiirtására. . .

A rágalmazók sohasem pusztulnak el, s nincs törvény, mely őket méltóan büntethetné, a társadalom pedig csak ártatlan embereket szokott elítélni.

Josephus.

Napi hírek.

— **A reáliskola tornaversenye.** A reáliskola ifjúsága tegnap délután tornaversenyt rendezett a piarista gymnasium tágas udvarán, a hol nagy közönség gyűlt egybe, kik között számos hölgy is volt. A tanulók $\frac{1}{2}$ 5 órákor indultak el a reáliskolából és szép menetben érkeztek a Szent-Annára **Balugyánszky Béla** tornatanár vezénylete alatt. Jelen volt a versenyen **Békéssy Gyula** tank. főigazgató, a reáliskola tanári kara, **Biró József** ezredes, **Sárváry Gyula** t. főorvos, **Beke Mihály** árvaszéki elnök s több honvéd tiszt, továbbá a piarista gymnasium tanárai közül többen, valamint **Cserhalmay** igazgató s, mint házigazda. A verseny kezdetén **Fazekas Ferencz** igazgató beszédet mondott, melyben hangsúlyozta, hogy a miniszter nagy sulyt fektet a tornaszatra és most is elrendelte a tornaversenyt, a mely készületlenül találta ugyan helyiség dolgában az iskolát, a mi azonban nem alterálja azt, hogy a tanulók elég ügyességet ne mutassanak ki. Ezután kezdetét vette a tornaverseny, melynél a tanulók nagy ügyességet fejtettek ki és becsületére váltak **Balugyánszky** tornatanárnak. A versenybírák meghozták ítéletüket. **Fazekas** igazgató szép beszédet intézett az ifjúsághoz, melyben elmondotta az is, hogy e versenyen nem anyagi, hanem csak erkölcsi

jutalmat osztogatnak, mely okmányokból, díszokmányokból áll. Utána **Békéssy Gyula** tankezületi igazg. elismerését tejezte ki **Balugyánszky** tanár urnak a kitűnő oktatásért hangsúlyozván, hogy a testi nevelés ép oly elkerülhetlenül szükséges, mint a szellemi. Ezután kihírdették a nyertesek neveit a következőkben:

Sulyemelés. Győztes; **Geiger Vilmos** VI. oszt. Részt vettek: **Pollacsek Sándor** VI. **Krisztiani Sándor** VI. **Jeney Ernő** VI. **Kreutzer Arnold** VII. **Kapros József** III. **Lusztig Jenő** II. **Braun Gyula** IV. **Laszgalner Oszkár** II. **Rosenberg Sándor** II. **Adamek Ferencz** III. **Alcznauer Kálmán** VII. osztályosok.

Kötélmászás: Győztes **Tar István**, I. ezenkívül **Kapros József** III. **Braun Gyula** IV. és **Rosenberg Sándor** II. osztályosok.

Sulyemelés: Győztes **Ungváry György** VII. oszt. ki a 20 kgramos sulyt tizenhatszszor emelte fel, továbbá **Braun Gyula** IV. o. és **kapros József** III. oszt. tanuló, ki kifeszített karral egy percig tartotta

Sulydobás: Győztes **Ungváry György**.

Magasugrás: Győztes **Kreutzer Arnold** VII. o. 150 ctm. ugrással.

Távolugrás: **Kreutzer Arnold** VII. o. 5 méter és 5 ctm. ugrással.

Nyújtón: Győztes **Bayer Ferencz** IV. o. ezenkívül kiváltak elegáns és kiváló tornászati képzettségük által: **Geiger Vilmos** VI. o. **Krisztiani Sándor** VI. o. **Pollacsek Sándor** VI. o. **Leichtman Imre**, V. o. **Alcznauer Kálmán** VII. o. **Reichtmann Imre**, **Jeney Ernő** VI. o. **Laszgalner Oszkár** II. o. **Feldmann Miksa** III. o. **Molnár György** I. o. és **Horthy István** IV. osztályosok.

Gyűrűverseny: Győztes: **Krisztiani Sándor**, a ki egy újjal csinálta meg a mérleget. A hármas tornázó gyakorlatban résztvettek **Kreutzer Arnold**, **Pollacsek Sándor**, és **Geiger Vilmos**. Kitűntek: **Geiger Vilmos** VII. o. **Leihner Imre** VI., **Jeney Ernő** VI., **Polacsek Sándor** VI., **Kapros József** III., **Alcznauer Kálmán** VII., **Braun Gyula** IV., **Laszgalner Oszkár** II., **Bikfalvi József** **Tar István** I., **Horthy István** IV., **Beyer Ferencz** IV., **Ungváry György** VII. osztályosok.

Az idő előrehaladottsága miatt több mutatvány nem lévén megtartható, a verseny 8 órákor befejezettnak nyilváníttatott.

— **Szózatot éneklő főhercegek.** A nagyváradi ünnepségeknek programmon kívül is számos, igen jellemző mozzanata volt, amelyek sokáig maradnak élénk emlékezetben és a melyek örömmel töltik el a hazafiak kebelét. — De egysem volt szebb nem lélekemelőbb, fenségebb és felejthetlenebb annál, mely **Schlauch Lőrincz** püspök ebédjén folyt le. Együtt ültek az asztal körül nagynevű egyházi és világi kitűnőségek: köztük két ifju sarja az uralkodó családnak, egy érsek, a magyar püspöki kar legkiválóbb képviselői, a hadseregből több fő-tiszt, a kormányt representáló miniszter, a magyar arisztokrácia több, országos nevű tagja, a polgárság színe-java. **Gróf Zichy Nándor** a hadsereget köszöntvén fel, **Nemcsics** altábornagy felelt, mire **Schlauch** viszonzta a köszönetet. Erre a szomszéd szobában a katonai zenekar rázendített a „Hazádnak rendületlenül” magasztos hangjaira. A fényes társaság e hangok hallattára tulteszi magát az etikett merev korlátain és tuláradó hazafias lelkesedésben a ragyogó teremben — el kezd énekelni. **József Agost** és **László főhercegek**, a püspökök, főrendek, katonák és polgárok felállva énekeltek guszttal s olyan hévvel a Szózatot, „Itt éneked halnod kell!”, akár egy lelkes **Kossuth** asztaltársaság a márczius 15-diki összejövetele. — **Míntha** újra megjelent volna **Szent László**!

— **A szalacsi sybilla veszedelmében.** A szalacsi javasasszony, kinek viselt dolgairól már több ízben emlékeztünk meg, még mindig üzi jövedelmes mesterségét, jó pénzért jósolván a jámbor hívőknek minden megtörtént és törtéendő dolgot. Az üzlet meglehetősen virágzik, az aszszonyság hirneve már régen tullepte szűkebb hazája **Biharmégye** határát és a szomszédos megyékből tömegesen jönnek ügyes-bajos emberek hozzá, leteszik az obulust és lesik a mindentudó nő szavait. Legutóbb **Molnár András**

világnak. A kiadó jó szolgálatot tesz az ifjúsági irodalomnak, midőn a legjelesebb magyar ifjúsági írók műveit, valóban olcsó áron adja az ifjúság kezébe. A gyermekekkel megáldott szülők jól teszik, ha ezt a vállalatot pártolják és gyermekeiknek csekély pénzért élvezetes, magyaros olvasmányokat szereznek — A „Kis könyvtár”, — melynek szerkesztője Benedek Elek — Máramaros-Szigeten jelen meg Berger Miksa kiadásában, és minden hazai könyvkereskedésében kapható. Egy-egy kötet ára füzve 12 kr., kötve 20 kr. 10 füzet előfizetési ára 1 frt. 10 kötött példányé 1 frt. 20 kr.

Uj zene művek. Rózsavölgyi és Tsa. cs. és kir. udv. zeneműkereskedésében újabb ismét három kitűnő zenemű jelent meg, s mindháromat nyereségnek nevezhetjük, a magyar zeneirodalomra. Az első **Lányi Ernő** híres dalainak 2 füzete. Lányi dalait az egész országban sőt külföldön is nagy tetszés között énekelik bővebben ajánlani fölsőleges is. A füzet ára 1 frt. **Kuliffay Izabella** k. a. **Kiss József**: „Egy sir” gyönyörű költeményét zenésítette meg izléssel s érzésteljesen s művét fenséges tanítványának **Mária Doroitya** főhercegnőnek ajánlotta. A dal ára — 60 kr. A harmadik kiadvány **Kun László** fiatal zeneszerző zamatos magyaros két dala melyek rövid idő alatt nagyon népszerűek lesznek. A füzet ára 80 kr. Ajánljuk e pompás kiadvány műveket a zenekedvelő közönség figyelmébe.

A „Képes Családi Lapok” az udvarnál. Abból az alkalomból, hogy a „Képes Családi Lapok” koronázási díszszámában **Mária Valéria** főhercegnőnek két bájos kis költeménye jelent meg sikerült magyar fordításban; a szerkesztőség az említett számot pompás díszkötésben a magas szerzőnőnek is megküldötte. **Mária Valéria** főhercegnő ama gyöngéd érdeklődését, melyet az irodalom iránt mint annak egyik széptehetőségű művelője, minden alkalommal tanúsítani szokott — ez alkalommal is kitüntette azzal, hogy az említett lap szerkesztőjéhez **Báró Vecsey Paulina** udvarhölgy által meleg hangú köszönő levelet intéztetett.

Miként óvjuk gyermekeink életét s egészségét czimmel a **Légrády** testvérek kiadói hivatala kiadta dr. **Brücke** Ernőnek a bécsi egyetem híres volt élettantanárának művét dr. **Faragó Gyula** fordításában. A minden szülőre majdnem nélkülözhetetlen s máskülönbben is érdekes és értékes munkát ajánljuk a közönség figyelmébe. A mű ára 2 frt 40 kr. Megrendelhető a kiadó cégnél: Budapest V. Nádor utca 7 szám.

Álló írású abécéskönyvek. Az írva olvasás-tanítás legújabb jejszava: az álló írás ritkán tapasztalt gyorsasággal hódít a tanügyi körökben. Tanügyünk vezetői, az iskolaegészségügy tényezői és a gyakorlatilag működő tanfélék egyértelműen nyilatkoznak behozatala mellett, s legújabbban a miniszter a közoktatási tanács véleménye alapján ez írásmód próbaképpen alkalmazását engedélyezte, minek folytán a főváros máris tervbe vette annak alkalmazását párhuzamos osztályaiban. — Ez ügy szolgáltatába áll **Szirmai József**nek a **Franklin-Társulat**nál épp most megjelent három álló írású abécéskönyve, melyek egyike magyar (20 kr.), másika német betűs (25 kr.) harmadika latin betűs német (25 kr. kiadás.) Ajánljuk azokat az álló írás híveinek figyelmébe.

A rágalom áldozata.

(A nagy-váradi esethez.)

Sziven lötte magát egy szép fiatal leány. A gyilkos golyó könyörtelenül összezúzta fiatal szívét.

Egy fiatal, szép leány öngyilkos! gondolatnak is iszonyu s a gondolkodó elme elborong a szomorú valóság felett. — Vajjon mi vihette rá e lépésre a szerencsétlent; mily ret-

tenetes lelki küzdelmeken kellett keresztül esnie, míg e szörnyű tette elhatározta magát.

Mi vihette rá?! . . .

A becsület.

Igen az, mert nem tudta elviselni, hogy olyant beszéljenek róla, ami azzal ellenkezik.

A hófehér virágra ronda féreg szállt, hogy bemocskolja azt. És a szegény virág hervadt, hervadt, míg végre letörött; s ugyanez a féreg hány virágra szállt már s hány vigságra száll még?

Mert ez az undok féreg: a rágalom féreg ott leskelődik mindenütt, ahol a tisztesség, ártatlanság, becsület virágai nyílnak.

Áldozatul esett ez a szegény ártatlan gyermek is.

Lám milyen bolondul tragikus novellákat csinál az élet! S milyen igazságtalanul buktatja el a jót, a nemest.

Ha mi írók csinálnók, rögtön számon kérnek, hogy hol a kettős igazságszolgáltatás.

A szerencsétlen leány hátrahagyott leveléből melyet a sir szélén irt, gyöngéd, vallásos lélek, nyilatkozik:

„Kedves jó szüleim! bocsássanak meg, de tovább nem tudok élni, a mit az az ember beszél, egy szó sem igaz, mind hazugság. De nem átkozom érte, csak azzal az étellel, amit Isten nekem adott, azzal ő számoljon be a jó Isten előtt, mert az ő hazugságai kergetnek a halálba. Mert, hogy nekem nem volt vele viszonyom, arra esküszöm az élő Istenre.”

És a halálra való végszava szent; halálával mindenki megpecsételi utolsó áldását, nagy átkát. A halál mindig igazat mondott.

De a boldogtalan leány fél, hogy még vérevel sem mossa le azt a szennyet, a mit nyomorult hazugsággal ejtett rajta egy ember; fél és így folytatja levelét a kétségbeesés hangján: „És aki elhiszi, még azt is verje meg az Isten.”

Azután megint gyöngéd és szelid lesz:

„A miért pedig felneveltek, áldja meg a jó Isten minden jóval Mamaékat és a mi rosszat életemben tettem, bocsássanak — meg — érte. Mindenki — a kit — valaha — megbántottam — bocsásson meg. Karolin.”

A végsoroknál szinte látjuk és halljuk zokogását, vergődését, omló könnyeit, melyekbe elfulad, majd görcsösen összeszorított kezében a gyilkos tegyvert, melynek sötét csövéből ásit a halál . . . még egy kétségbeesett mozdulat, egy dőrdülés, és a fiatal élet ki van oltva! . . .

*

És a féreg tovább él, tovább pusztít, méltatlanul és ől s nincs mód kiirtására. . .

A rágalmazók sohasem pusztulnak el, s nincs törvény, mely őket méltóan büntethetné, a társadalom pedig csak ártatlan embereket szokott elítélni.

Josephus.

Napi hírek.

— **A reáliskola tornaversenye.** A reáliskola ifjúsága tegnap délután tornaversenyt rendezett a piarista gymnasium tágas udvarán, a hol nagy közönség gyűlt egybe, kik között számos hölgy is volt. A tanulók ½5 órákor indultak el a reáliskolából és szép menetben érkeztek a **Szent-Annára Balugyánszky Béla** tornatanár vezénylete alatt. Jelen volt a versenyen **Békéssy Gyula** tank. főigazgató, a reáliskola tanári kara, **Biró József** ezredes, **Sárváry Gyula** t. főorvos, **Beke Mihály** árvaszéki elnök s több honvéd tiszt, továbbá a piarista gymnasium tanárai közül többen, valamint **Cserhalmay** igazgató s, mint házigazda. A verseny kezdetén **Fazekas Ferencz** igazgató beszédet mondott, melyben hangsúlyozta, hogy a miniszter nagy súlyt fektet a tornaszatra és most is elrendelte a tornaversenyt, a mely készületlenül találta ugyan helyiség dolgában az iskolát, a mi azonban nem alterálja azt, hogy a tanulók elég ügyességet ne mutassanak ki. Ezután kezdetét vette a tornaverseny, melynél a tanulók nagy ügyességet fejtettek ki és becsületére váltak **Balugyánszky** tornatanárnak. A versenybírák meghozták ítéletüket. **Fazekas** igazgató szép beszédet intézett az ifjúsághoz, melyben elmondotta az is, hogy e versenyen nem anyagi, hanem csak erkölcsi

jutalmat osztogatnak, mely okmányokból, dísz-okmányokból áll. Utána **Békéssy Gyula** tankezületi igazg. elismerését fejezte ki **Balugyánszky** tanár urnak a kitűnő oktatásért hangsúlyozván, hogy a testi nevelés ép oly elkerülhetlenül szükséges, mint a szellemi. Ezután kihirdették a nyertesek neveit a következőkben:

S u l y e m e l é s. Győztes; Geiger Vilmos VI. oszt. Részt vettek: Pollacsek Sándor VI. Krisztiani Sándor VI. Jeney Ernő VI. Kreutzer Arnold VII. Kapros József III. Lusztig Jenő II. Braun Gyula IV. Laszgalner Oszkár II. Rosenberg Sándor II. Adamek Ferencz III. Alcznauer Kálmán VII. osztályo-ok.

K ö t é l m á s z á s: Győztes Tar István, I. ezenkívül Kapros József III. Braun Gyula IV. és Rosenberg Sándor II. osztályosok.

S u l y e m e l é s: Győztes Ungváry György VII. oszt. ki a 20 kgramos súlyt tizenhatszszor emelte fel, továbbá Braun Gyula IV. o. és kapros József III. oszt. tanuló, ki kifeszített karral egy percig tartotta

S u l y d o b á s: Győztes Ungváry György.

M a g a s u g r á s: Győztes Kreutzer Arnold VII. o. 150 ctm. ugrással.

T á v o l u g r á s: Kreutzer Arnold VII. o. 5 méter és 5 ctm. ugrással.

N y u j t ó n: Győztes Bayer Ferencz IV. o. ezenkívül kiváltak elegáns és kiváló tornászati képzettségük által: Geiger Vilmos, VI. o. Krisztiani Sándor VI. o. Pollacsek Sándor VI. o. Leichtman Imre, V. o. Alcznauer Kálmán VII. o. Reichtmann Imre, Jeney Ernő VI. o. Laszgalner Oszkár II. o. Feldmann Miksa III. o. Molnár György I. o. és Horthy István IV. osztályosok.

G y ü r ü v e r s e n y: Győztes: Krisztiani Sándor, a ki egy újjal csinálta meg a mérleget. A hármas tornázó gyakorlatban résztvettek Kreutzer Arnold, Pollacsek Sándor, és Geiger Vilmos. Kiténtek: Geiger Vilmos VII. o. Leihner Imre VI., Jeney Ernő VI., Pollacsek Sándor VI., Kapros József III., Alcznauer Kálmán VII., Braun Gyula IV., Laszgalner Oszkár II., Bikfalvi József Tar István I., Horthy István IV., Beyer Ferencz IV., Ungváry György VII. osztályosok.

Az idő előrehaladottsága miatt több mutatvány nem lévén megtartható, a verseny 8 órakor befejezettnek nyilvánított.

— **Szózatot éneklő főhercegek.** A nagyváradi ünnepeknek programmon kívül is számos, igen jellemző mozzanata volt, amelyek sokáig maradnak élénk emlékezetben és a melyek örömmel töltik el a hazafiak kezét. — De egyszem volt szebb nem lélekemelőbb, fenségebb és telejthetlenebb annál, mely **Schlauch** Lőrincz püspök ebédjén folyt le. Együtt ültek az asztal körül nagynevű egyházi és világi kitűnőségek: köztük két ifju sarja az uralkodó családnak, egy érsek, a magyar püspöki kar legkiválóbb képviselői, a hadseregéből több főtisz, a kormányt representáló miniszter, a magyar arisztokrácia több, országos nevű tagja, a polgárság színe-java. Gróf **Zichy Nándor** a hadsereget köszöntvén fel, **Nemcsics** altábornagy felelt, mire **Schlauch** viszonzta a köszönetet. Erre a szomszéd szobában a katonai zenekar rázendített a „Hazádnak rendületlenül” magasztos hangjaira. A fényes társaság e hangok hallatára tulteszi magát az etikett merev korlátain és tuláradó hazafias lelkesedésben a ragyogó teremben — el kezd énekelni. **József** Agost és **László** főhercegek, a püspökök, főrendek, katonák és polgárok felállva énekeltek guszttussal s olyan hévvel a Szózatot, „Itt élmed haldod kell!”, akár egy lelkes **Kossuth** asztaltársaság a márczius 15-diki összejövetelen. — Mintha újra megjelent volna **Szent László!**

— **A szalacsi sybilla veszedelmében.** A szalacsi javasasszony, kinek viselt dolgairól már több ízben emlékeztünk meg, még mindig üzi jövedelmes mesterségét, jó pénzért jóslván a jámbor hívőknek minden megtörtént és törtéendő dolgot. Az üzlet meglehetősen virágzik, az aszszonyság hirneve már régen tullepte szűkebb hazája **Biharmégye** határát és a szomszédos megyékből tömegesen jönnek ügyes-bajos emberek hozzá, leteszik az obulust és lesik a mindentudó nő szavait. Legutóbb **Molnár** András

vajai lakos nem restelte a hosszú utat Szalacsig ellátogatni a jónőhöz, hogy megtudja tőle, ki az, aki tőle a beregszászi vásáron 370 forintját ellopta.

Beállt a szalacsi sybillához s így szólt: — A beregszászi vásáron elloptak 370 frtomat, mondja néni, ki lopta el?

A javas hölgy erre azt felelte, hogy adjon neki 50 frtot, akkor megmondja. Gondolta Molnár András, ha már elveszett 370 frt, hát 50 se ide se oda. A szalacsi orakulum erre leirt egy zöld szakállu, vörös bajuszu, kék szemű uri embert: az lopta el, keresse!

Molnár urat nem igen elégíthette ki a nyert felvilágosítás, mert haza érve, jelentést tett az esetről, minek következtében Szabolcs-megye alispánja hivatalosan átirat Bihar megye alispánjához, hogy a csalónó működését hatósági eszközökkel akadályozza meg. Hihetőleg mihamarabb megfogja tenni a kellő intézkedéseket hogy Szalacs községe elveszítse orakulumját és ezzel együtt legfőbb nevezetességét.

— **Erettségeselek bankettje.** A főgymnasiumban az érettségi sikeresen végzett ifjak tegnap, kedden este jól sikerült bankettet rendeztek a Bika éttermében. Jelen voltak Szóts Farkas miniszteri biztos, Géresy Kálmán, Sinka Sándor, Kiss József, Dóczy Imre, Nagy Elek tanárok. A tósztok sorát Csath Sándor nyitotta meg, az anya iskolára, a debreczeni collegiumra ürtvén poharat. Igen szép felköszöntőt mondott Csathó Ernő Dóczy Imre tanárra, valamint szellemesen köszöntötték fel Mérey Kálmán Sinka Sándort, Miskolczy Lajos a jelenlevő kormánybiztos, ki a kormánybiztosok részéről eddig ismeretlen jó akarattal, nemes szívisséggel viseltetett az érettségezők iránt. Továbbá Géresy Kálmán, Kiss József, Nagy Elek tanároknak, kik mindnyájan az élet utjaira téré ifjúságot jó akaratu tanácsokkal látták el tósztjukban. A Magyarok szép játékkal emelték a jó hangulatot. — A kedélyes lakoma végét a hajnali órákban érte.

— **Viszály Batthyányi utcában.** Haragszik a Batthyányi utcának a keleti fele a nyugotira. Az az öröme, melyet a b. tonjárda szerzett, meg van zavarva, az a büszkesége, hogy a betonon s elébb járhat, mint nyugoti vis-a-vis ja, oda van. A nyugoti oldalon szebben, ékebben, czifrában készítik, a betont a talianok. A keleti oldal háza alatt csak egyszerű koczka alakok láthatók a ejetől végig, a nyugotin a koczkásbeosztás különb-nél-különb ornamentális alakokkal váltakozik. A mint halljuk, a keleti sor lakói legközelebb népes gyűlést tartanak, hogy tömeges aláírással ellátott emlékiratot terjesszenek városi hatóság elé sérelmük orvoslása végett.

— **Nyilatkozat.** Éretlen emberek olyan célzatot tulajdonítottak annak, hogy én a kedves jó barátommal, Ben ed ek Jánossal össze-ütközésbe jöttem, mintha az Tafler Ignác ur érdekében történt volna. Említett urat soha sem ismertem, ügyéhez semmi közöm nem volt s a kik a „Budapesti Hirlap“ tegnapi számát olvasták, abból vi ágosan láthatták, hogy az kizárólag az említett lap ügyében történt. Különb-kiváncsian várom, hogy az ilyen híresztelő a kezem ügyébe kerüljön. Debreczen 1892. június 29. L á n c z - H o r n y á k Viktor.

— **Ketten mentek, négyen jöttek.** Még a pünkösdi ünnepek alatt elszökött a gazdájától Debreczenből K i s a r y Erzsébet és K i s a r y Magdolna cseléd. A rendőrség átirat az illetőségi helyök előjáróságához, de biz az nem is felelt. A körözést folytatták s a szolgabíró felhívására a csendőrség meg is találta a két szökevényt. Csakhogy a két leány időközben férjhez ment s most, hogy csendőrök kísérték őket vissza Debreczenbe, a két hűséges férj nem hagyta el a feleségét, hanem bebandikoltak utánuk Debreczenbe. Csakhogy itt nem fogják együvé csukni őket.

— **Tolvaj inas.** Egy inas gyerek nagy ügyességgel lopta el egy kofaasszony összes pénzét, a mi kitett vagy 5 frtot. Az inast a rendőrség keresi.

— **Tüzoltók tisztelgése.** A debreczeni tüzoltó-egylet egy küldöttsége tisztelgett ma Simonffy Imre kir. tanácsos polgármesternél Sz i k s z a y Lajos főparancsnok vezetésével, kikérvén a tüzoltói intézmény iránt a polgármesternek eddig is tapasztalt nagy jó indulatát. Simonffy polgármester szívélyesen fogadta a tisz-

telgöket és kifejtvén a tüzoltói intézmény nagy fontosságát, biztosította a tüzoltói intézményt további jóindulatáról. A polgármester e kijelentését a küldöttség örömmel vette tudomásul.

— **A Szent-László ünnepélyről** Nagyváradról már hazaérkeztek a város küldöttségei: K ö r n e r Adolf és Z ö l d Mihály tanácsosok, akik elragadtatással beszélnek ugy az ünnepély fényéről, mint Nagyvárad város páratlan vendégszeretetről, mely csöppet sem igazolja azokat a vicczeket, melyeket a „ezüvis város“ és a „pakfong város“ról tollforgató emberek csinálnak. Általában országsszerte nagy az elismerés Nagyvárad vendégszeretete iránt, melyet az országból összesereglett vendégekkel szemben tanusított.

— **Érettségi vizsgálatok.** A ref. főgymnasiumban tegnap értek véget az érettségi vizsgálatok, melynél jelen voltak: Vizsgáló bizottsági elnök Kiss Aron püspök, Szóts Farkas, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által megbízott kormányképviselő, Tüdös János főgymn. igazgató, valamint a tanári kar. A vizsgálatok meglepő sikerrel végződtek. Egybevetve a szóbelit az írásbelivel, az eredmény a következő: j e l e s e n é r e t t e k: Csath Sándor, Soltész Elemér, Barcsa János. — J ó l é r e t t e k: Borbély György, Csathó Ernő, Harsányi István, Klein Sándor, Koszonda István, Kovács Sándor, Löwinger Ármin, Megyessi Imre, Löwinger Alajos, Stern Zsigmond, Veress István.

— **A Weber-fele söracsarnokban** nagy érdeklődés mellett lépnek föl a nép énekesek, kik közt kiváló dicséret illeti Dangel dalkomikust és a Scheiner quartett-et, továbbá Kolozsvári Ilka szép és kellemes hangú magyar énekesnőt. A dalszarnok igazgatója ugylátszik, mindig gondoskodik új tagokról, melyek jobbak az eddigieknél.

Városi közgyűlés.

Debreczen, jun. 29.

A törvényhatósági bizottság rendkívüli közgyűlésre volt mára összehíva. De csak kevesen jelentek meg, noha igen fontos két tárgy volt napirendre kitzúva. A gyűlésen gróf Dégenfeld József főispán elnökölt. A gyűlés lefolyásáról tudósítónk következőleg számol be.

Új kövezeti vámdíjgyezék.

Az 1887-ben öt évre engedélyezett kövezeti vámszedési jog ez év végén lejár s azt az 1890. évi I. t. cz. értelmében a lejárat előtt hat hónappal utolag kérvényezni kell. — Az ügyet V é r t e s s y István főjegyző referálta a tanács javaslatával együtt, amelyhez fölterjesztés végett az engedélyezés alapjául mellékelve vannak a tanács által újból átdolgozott vámdíjgyezék és a város vámszedési jogára vonatkozó régi adománylevelek másolatai.

Dr. Király Ferencz kifogásolja, hogy ezen elsőrendű fontosságú ügy a fölterjesztés határidejének lejárat előtt 3 nappal, tehát eléskéve hozatik közgyűlés elé. Kifogásolja azt is, hogy a vámdíjgyezék megállapításánál a tanács sem a jog- és pénzügyi bizottságot, sem a kereskedelmi és iparkamara utján az érdekelt közönséget meg nem kérdezte. Ennélfogva a tanácsai javaslatot, ugy amint van el nem fogadhatja. — A díjgyezékben tisztán fiskális szempontok és nem közgazdaságiak érvényesültek.

— A vámok föl vannak emelve; azok az áruk — példákat hoz föl rá — amelyek eddig 1 kros vámmal voltak megróva, most két és három kros csoportba osztattak be. Az egyes áruk sincsenek kellően taxative felsorolva, ami sürü visszaélésekre adhat alkalmat. Szükséges lett volna annak kimutatása is, hogy az utolsó években mennyi bevétele volt a városnak kövezeti vámokból. Végül tiz bizottsági tag által (Csanak József, Geréby Fülöp, Bosznay Károly, Szabó Miklós, Erber Vilmos stb.) alá írott azt az indítványt terjeszti be, hogy a vámdíjgyezék tárgyalás véget adassék ki a szakkbizot-

tságoknak és érdekelteknek. — Ha pedig ez el nem fogadtatnék, akkor a közgyűlés tejezze ki határozatilag a miniszterhez intézendő felterjesztésében, hogy ezen díjgyezéket a jog és pénzügyi bizottság valamint a kamara nem tárgyalta.

Sesztina Lajos a kamara nevében kifogásolja, hogy a kamara előzetesen meg nem hallgattatott s szintén hiányosnak véleményezi a díjgyezéket. Csatlakozik a Király Ferenczek indítványához.

Gr. Dégenfeld József főispán veszélyesnek látja a város vámszedési jogára nézve az ügynek napirendről levételét, illetve annak bizottságokhoz utasítását. Helyes azonban, hogy a hivatott testületek hozzájárulásával állapittassék meg a díjgyezék. Szerinte tehát akként volna fölterjesztendő a város határozata, hogy — miután az idő rövidsége miatt a kamara meghallgatható nem volt kívánatos, miszerint, mielőtt a miniszter a közgazgatási bizottsághoz a törvény értelmében, a díjgyezéket visszaküldené, a kamara véleménye kikéressék.

Simonffy Imre nem osztja azt a nézetet, mintha a díjgyezék összeállításánál fiskális érdekek lettek volna mérvadók. Azt is kijelenti, hogy a tanács egyáltalában nem akarta mellőzni az érdekelték meghallgatását és azzal a jóhiszeműséggel járt el, hogy a díjgyezék visszaküldésekor a szakközégek véleménye fog meg hallgattatni. Abban sem lát sérelmet, hogy az 1 kros vámtételek helyett 2 krosak vétettek fel; különösen ha meggondoljuk, hogy a várost száz felől ostromolják segedelem kérésekkel. Miből teljesítse a város az új meg új növekedő igényeket, — ha nem gondoskodunk indirekt uton a j ö v e d e l m e k fokozásáról. — Más városokban magasabb vámtarifák vannak. Elfogadja a főispán indítványát, — azzal a módosítással, hogy a miniszter fölkéressék az elaboratumnak újabb tárgyalás végett leendő visszaküldésére.

Dr. Király Ferencz kijelenti hogy ő vem vonta kétségbe a tanács jóhiszeműségét, csak az eljárás módját kifogásolta. Elfogadja a főispán indítványát a polgármester módosításával.

Gróf Dégenfeld József azt a kijelentést teszi, hogy az ő tudomása szerint a tanács célja nem a vámtételek fölemelése volt hanem az, hogy a vámsorompóknál szedett magasabb vámokkal a vasuton szállított áruk vámtételei összhangba hozassanak. A közgyűlés a főispán indítványa és a polgármester módosítása értelmében hozta meg határozatát.

A város uthálózata.

Másik fontos tárgya volt a közgyűlésnek az uthálózat megállapítása. Az utakról és vámokról szóló törvénynyel kapcsolatban kibocsátott egyik miniszteri rendelet az önálló törvényhatósági joggal felruházott városok területén az összes közhasználatban lévő dülő utak is a törvényhatósági utak közé vehetők fel s azok fenntartása az utadó terhére foganatosítható.

Ennek folytán állította össze a mérnöki hivatal, egy gazdákból álló bizottság meghallgatásával Debreczen uthálózatát, amelyet a tanács pártolólággal terjesztett a mai közgyűlés elé. Balogh Mihály, Buda y József és V á c z y János felszólalása után a közgyűlés az uthálózatot elfogadta s azt jóváhagyás végett a miniszterhez sürgősen felterjesztetni határozta. Debreczen területén állami ut van, I. I. osztályu törvényhatósági ut 40., II. osztályu 125., vasuti feljáró 5., ezeknek hossza több száz kilométer.

A főkapitány szabadságolása.

B o c z k ó Sámuel r. főkapitány jul. 20-tól két hónapra terjedő szabadságidőt kért. A közgyűlés megadta.

Tehetség.

Már csak le akartam rázni a nyakamról azt a kötelees látogatást a kórházban. Omnibuszra ültem, hogy átmegyek Budára. Egy darabig magam voltam benne, de a lánchíd táján tár-

sat kaptam. Kopott ruhájában alig ismertem meg fiatal kollégámat. Gyalázatos bőrből volt szegény; a bozontos, ritkás szakáll meg éppen elváltoztatta. Egy kissé idegenül nézett rám s úgy tetszett, hogy jobb szeretne volna, ha nem találkozunk, de a lánchíd második felén már kaczagott. Száraz, köhécselő kaczagás volt, de mégis megoldta a nyelvét.

— A kórházba megyek, — szölt és kaczagott.

— Hát oeteg vagy?

Megnézte magát abban a keskeny s nem éppen tiszta kocsitükörben.

— Ugy nézek ki, hogy még kérdezeni lehet ilyesmit? Akkor hurrah Soroksár! Még ember vagyok a talpamon. Azt hiszem, hogy rólam már csak úgy a hátam mögött beszélhetnek, akkor is csak sóhajtván, olyan formán, hogy „szegény ördög, te is ott ülsz már a Mihály paripa hátán s csak azt nem tudod, hogy mikor indul.“

Ujra, valami affektált tetszelgéssel nézte magát a döcögő omnibusz tükrében.

— No lám, még csak ugyan ember vagyok. —

Hirtelen felém fordult:

— Mondd meg őszintén, milyen embernek tartasz engem? Hallgatsz? Ejha, hiszen magunk között vagyunk s ilyenkor eldobhatjuk a szerénységet! Tehetséges embernek tartasz. — Ugy-e? Különböztetnek mások is akárhányszor, hát nem röstelnéd. Amo yan tehetséges ember vagyok a kiről író emberek azt mondják, hogy megjárja. Sohse rázd a fejed, így van. A macskába, hisz százszor pirultam, mikor polgáremlék közé kerültem s elkezdtek bálványozni. Az emberek ostobaságtól hallatlan szemérmetlenek tudtak enni. Bálványoztak és rettenetesen gyerekesek voltak, ha azt hiszem, hogy mind a ketten — én is, ők is — rösteltük.

Az omnibusz a budai kövezeten jól meg rázott bennünket. Fiatal kollégám erősen megfogódzkodott:

— A kis kedves,

Es simogatta az omnibusz kopott bőrtámlányát. Azután folytatta:

— No hiszen megjárta én az én tehetséggemmel. Ide a kórházba is a tehetségem visz. Nem is hinnéd, mekkorra gyémánt az én tehetségem. Annyi pénze nincs a világnak, hogy tőlem megvehesse; darabokra törni, pedig hogy darabonként értékesíthessem? maga sem hitte volna, de az emberek meggyőzték róla, hogy babárság volna ekkora gyémántot darabokra törni. S minthogy ennél a gyémántnál egyebem nincsen, bizony én körülbelül csak annyi hasznot vettem, mint az a bizonyos tyúk a kikapart gyöngyszemnek. Egy szem buza mennyivel jobb lett volna!

— Mi történt veled?

— Mi? Szinte tragikus volna, ha nem volna még sokkal inkább komikus. A régi állásomat annál a vidéki újságnál ott kellett hagynom, mert egy kissé őszinték voltunk a kiadómával. Ő azt állította, hogy nekem kettővel kevesebb lábam van, mint a többi állatnak, míg én azon a nézetem voltam, hogy neki meg kettővel több van mint a többi piócának. Azóta aztán a fővárosban éltem; hol az emberek nagyon elismerők. Te nem vagy velem egy nézetem? — Majd meglátod, hogy igazam van. A legnagyobb mértékben elismerték tehetségemet. Az újságok, melyeknél bekopogtattam, úgy feldicsérték, hogy aztán már csak természetes volt, ha holmi hatvan-hetven forintos állás nem mertek megsérteni. Olyan nekem való, az én nagy tehetségemhez méltó állással pedig véletlenül egyiknél sem volt üresedésben. Azt hiszem, mosolyogtam olyasmit, hogy egyelőre olyan kisebb állással is megelégedném, de szinte felháborodtak ez ön megfélekezésen. Isten ellen való vétek volna ilyen tehetséget elforgásolni. A nemzet szemé én rám néz, nekem nagyot kell teremtenem. — Megígértem, hogy iparkodni fogok a várakozásoknak megfelelni s miután a tisztelet és hódolat kifejezéseit sokkal inkább fogadtam, semmint mutattam volna, elmentem vacsorálni. A pinczér, ki jobb időkből ismert, csodálkozott ugyan, hogy egy olyan nagy tehetség, mint én, a sajtón kezd a vacsorát, de végre is beláttam

hogy az Isten ugyan képes a vesébe látni, de egy pinczérnek nem tartozik kötelességei közé kvalifikációt a zsebek tekintetében megszeretni.

Egy ideig el voltam állás nélkül. Ebben az időben tudvalevőleg igen sokan jutnak arra a meggyőződésre, hogy nagy mulasztást követnek el, a kik nem iparkodnak tőkepénzesnek születni. E korszakot nekem is át kellett élnem. Ebbe az időbe esnek gyakori látogatásaim az ügyvédekéknél, kik mind ismerték, felmutatták műveimet, melyek nekik igen tetszettek, boldognak vallották magukat, hogy megtiszteltem látogatásommal s ezek után gyalázatos kutya lett volna, a ki tőlük irnoki állást kér. Meggyőződtem róla, hogy az ügyvédi karban is elismernek, ott is sok a tisztelém s ez nagyon megnyugtató, mikor vacsora nélkül kellett lefeküdnöm.

Egy bankigazgató ismerősömmel egész véletlenül találkoztam, a mit Istenújjanak voltam hajlandó tekinteni. Hogy örült a derék ember látásomnak! Mindjárt meghívott ebédre s egészen biztosan tudom, hogy nem kopott kabátom miatt tette. Ő határozottan szeret és nagyrabecsül. Családja most is szívesen lát, a husz éves fia, a ki rajong az irodalomért, már tegnap is meglátogatott. Az ebéd alatt is nagyon kedvesek voltak. Ebéd után valahogy egyedül maradtam a derék emberrel s nyíltan megmondtam neki, hogy állást akarok tőle. Es nem tagadta meg. Olyan embert, mint én, mindig szívesen fogad hivatalába. De maradjon ez végső menedéknek. Isten ellen való vétek volna ilyen tehetséget hivatalba dugni. Nekem alkotnom kell. Majd gondoskodik róla és én megvagyok győződve, hogy a derék ember gondolkozik: miként teremthetne nekem tehetségemhez méltó existenciát. S ő egyáltalán nem tehet róla, hogy én már beteg lettem. . .

A kórház elé jutottunk. Fiatal kollégámnak erősen meg kellett fogódznia, mikor szállott.

— És a derék ember gondoskodni is fog róla, hogy tehetségemhez méltó helyre jussak. — Bizonyos vagyok benne, hogy ő fog eltemetni.

A kórház folyosóján egy percze megállott: — Ugy dobog a szívem Ha itt is azt mondanák hogy ilyen nagy tehetségnek nem szabad közönséges, ingyenes betegek közé feküdnie. . .

Kabcs Ede.

Közgazdaság.

— Nyiregyházi aratógép verseny. Az országos magyar gazdasági egyesület a Felső-Tisza vidéki gazdasági egyesülettel társulva, a földművelésügyi miniszterium segítségével folyó évi július 9 és 10-én Nyiregyházaán Burger Mór ur birtokán kéveköto és marokkrakó aratógép versenyt rendez. A verseny iránt ugy a közönség, valamint a gyárosok részéről már eddig is igen nagy érdeklődés mutatkozik. A történet bejelentések minden eddigi hazánkban tartott aratógép versenyt felülmulnak, mert eddig 7 darab kéveköto és 7 db marokkrakó aratógépet, továbbá 3 db fűkaszálo gépet jelentettek be. — Ezenkívül a verseny a kéveköto gépekhez szükséges kötozsinegek kipróbálásával is egybe lesz kötve. A bejelentett gépek között több egészen új rendszerű van, a legtöbb régi rendszerű gépen pedig nevezetes javítások és módosítások léteznek. A versenyző gépek között arany, ezüst és bronz állami érmekek, azonkívül 2000 franknyi pénzdíj fog kiosztatni. A versenynek különös jelentőséget kölcsönöz azon körülmény, hogy az főkintettel van a homok talajokon nőtt hosszú szalmájú rozs terményre, amelyet tudvalevőleg legnehezebb ezen gépekkel aratni. A versenyben részt vett, és első díjjal jutalmazott kéveköto és marokkrakó aratógépeket a bizottság megfogja vásárolni, és egy a lottóigazgatóság által engedélyezett sorsjátékon kisorsolja. — Sorsjegyek 2 frtjával kaphatók az orsz. magyar gazdasági egyesületnél (Budapest. „Köztelek“), a Felső-Tiszavidéki gazdasági egyesületnél (Nyiregyháza), és a verseny színhelyén is. A vendégek kellő elszállásolásáról a felső-tiszavidéki

gazdasági egyesület gondoskodik. — Czélszerű a résztvenni szándékozóknek jövetelüket legkésőbb f. hó 30-ig a nevezett egyesületnél bejelenteniük, hogy szállásukat biztosítsák.

Az olasz borbehozatal Mint megbízható forrásból értesülünk, Olaszországban már megtették a lépéseket arra nézve, hogy a jövő hóban a monarchia területére mérsékelt vámdíjakkal borokat exportálhassanak. Olaszországban a borkészletek jelentékenyek; az idej terméskilátások is jők és így el lehetünk készülve arra, hogy nemsokára olcsó és talán jó borok kerülnek asztalainkra.

Tárgyalások Szerbiával. Néhány nap előtt rövid szünet állott be a Szerbiával folyó kereskedelmi tárgyalásokban. Az egyik szerb delegátus, Milanovics Belgrádba utazott, hogy jelentést tegyen kormányának s utasításokat kérjen. Arról van ugyanis szó, hogy a szerződési tarifára nézve Ausztria-Magyarország részéről a harmadik olvasásnál előterjesztett követelésekre és engedményekre válasz adassék. E hét első felében újból felveszik a tárgyalásokat. A tárgyalások befejezésének időpontja most már a szerb delegátusoknak adott utasításoktól függ.

Czukorgyár Békésmegyében. Wenckheim Dénes és Frigyes grófok, a megye kiváló nagybirtokosai, továbbá a megye főispánja Reiszig Ede régebb idő óta azon fáradoztak, hogy a megye területén czukorgyár létesüljön s ez által a nagy részben parlagon heverő nagy munkaerő foglalkoztatást találjon. mi által részben eleje vétetnék a mult évi sajnos munkászavargásoknak. Baross is ígérte egy gyár felállítását s most az említett uraknak sikerült a czukorgyár létesítésére csehországi gyárosokat megnyerni, kik már a helyszíni szemle megtartására e hó 28-án Csabára érkeztek. A megyében termelt czukorrépa vegyeszetileg megállapítva 18-21 fokos czukor-tartalommal bír és így, miután a megfelelő tüke is megvan, a gyár felállítása bizonyos.

Vese, húgyhólyag, húgydara és köszvénybántalmak ellen, továbbá a légző és emésztési szervek hurutos bántalmainál, orvosi tekintélyek által a

Lithion-forrás

Salvator

székkel rendelve lesz.

Húgyhajtó hatású!

Kellemes ízű! Könnyen emészthető!

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.
A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Frü Chiffon ingek,

a hirneves Schroll-féle Chiffonból,

1 frt. 90, 2 frt. 20, 2 frt. 60

Gallérok, kézelők, nyakkendők,

Harisnyák. Kesztyük.

Napernyők esernyők

Kész mosó gyermek ruhácskák.

BRASSÓI POSZTÓK,

Tricot, Peruvien és Doskin

Szabó Lajos fia

özégnél.

Uj kutfurási vállalat.

Számos helyen sikeresen végzett kutfurások bizonyították, hogy Debreczen szab. kir. város területén, 40—60 méternyi mélységben

egészséges tiszta ivóvíz bőven található.

Ezen oknál fogva — miután jó ivóvizet szolgáltató kut még elegendő számban nincsen, de a tiszta víz, ivásra, építkezési és más célokra egyaránt szükséges — kutfurási vállalat létesítésére határoztuk el magunkat, oly feladattal, hogy jó vizű kutakat, az eddig szokásban volt árnál **jóval olcsóbban** létesítsünk, úgy, hogy ez által a háztulajdonos urak nagy része kutfurásra határozván el magát, minden nagyobb ház udvarán ivóvizet szolgáltató kut található legyen.

E végből megfelelő, egészen új műszerekkel láttuk el magunkat és a furások teljesítésére oly tapasztalt **szakembert** szerződtettünk, ki **szakképzettségét számos sikeres furással Debreczenben és vidékén** már bizonyította.

Kutfurásokra vonatkozó költség kiszámításokkal és felvilágosításokkal felszólításra a legkézségesebben szolgálunk.

A midőn új vállalatunkat a tekintetes városi tanácsnak, községi előljáróságoknak és a nagyérdemű közönségnek figyelmébe ajánljuk, becses pártfogásukért esedezünk.

Maradunk teljes tisztelettel

BAUER és TÁRSA,
gazdasági gépgyára és gépgyári raktára
Debreczenben.

Thieszen Hermann

Darabos-utcza 988. számú ház

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, miként

kárpit (tapeta) raktáramat

a legujabb mintákkal dusan felszereltem s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legizlésebb és legdivatosabb mintákkal szolgálhatok.

Ugy helybeli mint vidéki **tapetirozások**at külföldről hozott és a legteljesebb szakismerettel bíró munkásokkal, szerény feltételek mellett eszközölhetek.

Magamat szives jóindulatukba ajánlván vagyok tisztelettel:

THIESZEN HERMANN.

Üzlet átalakítás miatt a legujabb nyári női ruhakelmék is

tetemesen leszállított áron

ajánlatnak ki:

Egy méter valódi francia batist 52 kr.
Egy métr. valódi francia batist raye 60 „
Egy métr. valódi francia atlas satin 60 „
Egy métr. valódi francia de laine 80 „
Egy méter tiszta gyapju ruha-szövet 100 cm. széles 60 „

Kunz József és Tsa.

Debreczenben, kistemplom-bazár.
Minták kívánatra bérmentve küldetnek.

Egy nyári lak

a nagy erdőn, igen előnyös feltételek mellett **azonnal kiadó.** Áll pediglen: két szép nagy szobából, konyha, kamara, eseléd-szoba, pincze, villanyos-esengő, ernyővel ellátott nagy balkon, kényelmes feljárt.

Értekezhetni Erdélyi Adolf irodájában főpiacz 2145. I. emelet.

A BOLT HELYSÉG KIADÓ.

Iparhatóságilag engedélyezett önkéntes

Végkiárulás

A 4956/1892. rfk. által engedélyezett leltározott árucikkek a mai naptól fogva **rendkívüli leszállított áron** adatnak el.

Baum Miksa.

A BOLT HELYSÉG KIADÓ.

GYENES LAJOS

női divat raktára

Debreczen, főtér városház épület.

Ajánlja jutányos árak mellett:

NŐI RUHASZÖVETEKET

és díszeket,

Toile, batist, satin és divatos

mosókelmék,

Jó szabásu fűzőket (Mieder)

Csipke, szalag és egyéb pipere crikkeket,

N A P E R N Y Ó K E T

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

Női ruhák elkészítését saját szöveteimből elvállalom.

Női ruhaszövetek Gyapju Voile-ok,

Mosó-Voile-ok, Batist, Zephir, Atlas-Satin.

Vásznak. Kész fehérneműek.

Szőnyegek, függönyök,

ágy és asztalterítők,

Szabó Lajos fiai cégnél.

Leszállított áruk az egész idény alatt.

Czél szerű
teljüket legké-
sületnél beje-
tsák.

megbízható
már meg-
y a jövő hó-
celt vámdijak-
laszországban
idei termés
nk készülve
án jó borok

ány nap előtt
l folyó keres-
szerb dele-
tt, hogy jelen-
ásokat kérjen.
erződési tari-
r részéről a
követelésekre
E hét első
okokat. A tár-
most már a
tásoktól függ.

Wenckheim
e kiváló nagy-
pánja Reiszig
tak, hogy a
álljon s ez által
nagy munkaerő
részben eleje
kaszavargások-
felállítását s
a czukorgyár
at megnyerni,
artására e hó
yében termelt
pitva 18—21
gy. miután a
felállítására bi-

gydara
en, továbbá
k hurutos
yek által a

lor

sú!

mészhető!
yszerárakban.
sága Eperjesen.

gek,

Chiffonból,

frt. 60

akkendők,

sztyük.

ök

ermek

k.

SZTÓK,

Doskín

s fiai

1.

KÖNYVNYOMDA.

KÖNYVKÖTÉSZET.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt
 s 3 gyorsajtóval berendezett

➔ **LEGNAGYOBB** ➔

KÖNYVNYOMDÁJA

Debreczenben, Széchenyi-utca Simon-ház.

Ajánlkozik mindennemű

nyomdai munka gyors és diszes kiállításra

➔ Községi és gyámi rovatos ívek, ➔

hivatalos nyomtatványok minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok,
 falragaszok, körlevelek, gyászjelentések,

LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK

Báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

➔ a legjutányosabb áron ➔

állíttatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

KÖNYVKÖTÉSZEZETÜNKBEN

mindenféle diszes és egyszerű munkák

gyorsan és jutányos áron elkészíttetnek.